

Анастасія Ковалишин,
аспірантка кафедри медійних технологій,
інформаційної та книжкової справи
Інституту поліграфії та медійних технологій
Національного університету «Львівська політехніка»;
в.о. вченого секретаря Львівського національного
літературно-меморіального музею Івана Франка

Anastasiia Kovalyshyn,
postgraduate student at the Department of Media
Technologies, Information and Book Business,
Institute of Printing and Media Technologies,
Lviv Polytechnic National University;
scientific secretary of the Lviv National
Literary and Memorial Museum of Ivan Franko

 <https://orcid.org/0009-0006-5827-2430>

 a.s.kovalyshyn@gmail.com

ВИДАВНИЧА СЕРІЯ «БІБЛІОТЕКА ДОМУ ФРАНКА» ЯК ПОПУЛЯРНЕ ДЖЕРЕЛО БІОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ІВАНА ФРАНКА

////////////////////////////////////

THE PUBLISHING SERIES “LIBRARY OF THE FRANKO HOUSE” AS A POPULAR SOURCE OF BIOGRAPHICAL INFORMATION ABOUT IVAN FRANKO

АНОТАЦІЯ. У статті проаналізовано видавничу серію Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка — «Бібліотека Дому Франка». Ця серія виходить з 2017 року, на сьогодні світ побачило 17 різножанрових унікальних видань, підготовлених науковими працівниками Музею. У репертуарі серії є як наукові та нонфікшен-видання, так і популярні та дитячі книжки.

Зосереджено увагу на трьох різних виданнях про одного з найвідоміших українських письменників, поета, науковця, публіциста, перекладача, мандрівника, батька чотирьох дітей — Івана Франка: це науково-популярна біографія «Доктор Ф. Маленька книжка про великого Франка» Богдана Тихолоза, це каталог фондової виставки «Franko made in the U.S.S.R.» та путівник «Франкомандри+». Розглянуто змістове наповнення, структуру, поліграфічне втілення, переваги й недоліки кожного з видань, які призначені для різних цільових аудиторій.

Тема статті є досить новою, адже дослідженням музейних видань, зокрема видавничих серій, займалися не так багато науковців, можемо назвати всього кілька імен: О. Міхно, Н. Чергик, Н. Любовець, Р. Маньковська тощо. Щодо біографістики Івана Франка, то, очевидно, існує велика кількість статей, рецензій, оглядів видань про письменника, проте книжки серії «Бібліотека Дому Франка», наскільки нам відомо, аналізу ще не підлягали. Тож можемо із впевненістю наполягати на актуальності і важливості цієї теми.

Для досягнення дослідницької мети були використані загальнонаукові методи наукового дослідження, а саме: аналіз, синтез, метод аналогії та конкретизації. Була доведена унікальність, важливість і популярність видавничої серії «Бібліотека Дому Франка», яка задовольняє читачькі потреби масової аудиторії у пізнанні життя і творчості одного з фундаторів української ідентичності.

Ключові слова: Іван Франко; Дім Франка; музей; біографія; видання; видавничі серія; «Бібліотека Дому Франка».

ABSTRACT. The article analyzes the publishing series of the Ivan Franko National Literary and Memorial Museum in Lviv, the Franko House Library. This series has been published since 2017; 17 unique publications of various genres prepared by the Museum's researchers have been published. The series' repertoire includes scholarly and nonfiction publications and popular and children's books

The article focuses on three different publications about one of the most famous Ukrainian writers, poet, scientist, publicist, translator, traveler, and father of four children — Ivan Franko: a famous science biography “Dr. F. A Little Book about the Great Franko” by Bohdan Tykholoz, a catalog of the exhibition “Franko made in the U.S.S.R.” and a guidebook “Francomandry+”. Each publication's content, structure, printing, advantages, and disadvantages intended for different target audiences are analyzed.

The article's topic is quite relevant because not many scholars have studied museum publications, particularly publishing series, and we can name only a few names: O. Mikhno, N. Cherhik, N. Liubovets, R. Mankovska, and others. As for Ivan Franko's biography, there are many articles, reviews, and publications about the writer, but the books of the "Library of the Franko House" series, as far as we know, have not yet been analyzed. Therefore, we can confidently insist on the relevance and importance of this topic.

General scientific methods of scientific research were used to achieve the research goal, namely analysis, synthesis, the method of analogy and concretization. The uniqueness, importance, and popularity of the publishing series "The Library of the Franko House", which meets the reading needs of the mass audience in learning about the life and work of one of the founders of Ukrainian identity, was proved.

Keywords: Ivan Franko; Franko House; museum; biography; publication; publishing series; "Library of the Franko House".

© А. Ковалишин, 2024

Вступ. У час повномасштабної російсько-української війни українці все частіше скеровують свою увагу на життєписи відомих героїв української культури. Причин цьому є досить багато, одна з основних, на нашу думку, бажання краще пізнати історію своєї країни — без радянської цензури, її найвідоміших діячів, їхні складні історії боротьби за українську незалежність, відчуття себе частиною української нації та впевнитися у своїй українській ідентичності.

Найкращим місцем для цього дослідження є музеї, зокрема меморіальні, яких у нашій країні є досить велика кількість. Не всі з них працюють активно, зважаючи на воєнний стан в Україні зокрема, проте ті, що продовжують свою роботу, виконують цю місію — зберігати пам'ять і предмети, знайомити і розповідати, популяризовувати і розвінчувати міти про українських діячів та діячок. Часто в цьому допомагають книжкові видання, які готують і видають музейні працівники попри всі складності, якими супроводжується цей процес.

Результати дослідження. Дослідженням музейних видань протягом останніх десяти років займалося не так багато науковців, наприклад, О. Міхно, Н. Чергик, Н. Любовець, Р. Маньковська та інші. На нашу думку, основна причина цього криється у недостатній кількості об'єктів для дослідження, адже музеї, особливо державні, не мають достатньо ресурсів для продукування власних книжкових видань, та й статті видавничих витрат в принципі не закладено. Більшість книжок, що таки з'являються на «музейному» ринку, зазвичай створюються у співпраці з іншими, комерційними, установами, або ж завдяки спонсорській чи грантовій підтримці. Частіше, це саме самостійні видання, не об'єднані у серії, що ускладнює їхню підготовку, промоцію та збут.

Друга причина, на нашу думку, полягає в однотипності видань, що готують у музеях.

Найпопулярнішими видами музейних видань є каталоги або ж альбоми проведених виставок та збірники наукових праць, якщо в закладі працюють науковці, що активно займаються наукою та проводять наукові заходи. Це досить специфічні видання, якими навряд чи зацікавиться як масовий читач, так і науковець — якщо говорити про музейні видання саме як про об'єкт дослідження. Проте є музейна видавнича серія, книжки якої суттєво відрізняються від решти своїм жанровим розмаїттям, якістю та цільовим призначенням.

Метою цього дослідження є аналіз серії «Бібліотека Дому Франка», яку видає Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка. Для цього розглянемо три найяскравіші видання про Івана Франка, що нещодавно побачили світ у згаданій серії, детально охарактеризуємо кожне із них та з'ясуємо їхні переваги і недоліки. Використовуючи загальнонаукові методи наукового дослідження, а саме аналіз, синтез, метод аналогії та конкретизації, ми досягнемо поставленої мети.

Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка, або ж просто Дім Франка, — це не лише простір, де живе дух великого творця нових мистецьких і наукових світів, місце його пам'яті, надійне сховище його спадщини, але й лабораторія франкознавчих досліджень. У Музеї працює 22 науковці, які не лише розробляють і проводять базові, авторські, театралізовані, прогулянкові екскурсії, а й займаються науковими дослідженнями у межах тем свого зацікавлення. Очевидно, результатами наукової праці стають різноманітні публікації, рецензії на статті й художні тексти сучасних авторів, які працівники Музею мають змогу публікувати в «Наукового віснику Національного музею Івана Франка», який виходить з 2000 року з періодичністю раз на рік.

Щодо текстів більшого обсягу, то для їхнього оприлюднення у 2017 році в Музеї з'явилась

власна видавнича серія — «Бібліотека Дому Франка», в якій на сьогодні вже побачило світ 17 книжок. Видання більшості з них стало можливим завдяки фінансовій підтримці зокрема Українського культурного фонду, Львівської міської ради, Львівської обласної ради тощо. Тут і наукові праці, як от монографія Наталії Тихолоз «Петро Франко: формула долі», і різні путівники — для дорослої і дитячої аудиторії, і нонфікшен про Івана Франка, і, звісно, каталоги виставок.

На українському книжковому ринку дуже бракує якісних біографічних видань про життя і творчість Івана Франка. Усе, що є, це власне видання, підготовлені виключно науковими працівниками Музею в межах видавничої серії «Бібліотека Дому Франка». Тож у цій статті розглянемо три різножанрові видання про українського письменника для різних цільових аудиторій.

Почнемо з книжки «**Доктор Ф. Маленька книжка про великого Франка**» — науково-популярної біографії Івана Франка, яка користується великим попитом у гостей Музею. Її автор Богдан Тихолоз, директор Дому Франка, літературознавець, франкознавець, доцент кафедри теорії і практики журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, легко, натхненно і цікаво розповідає про одного з найвідоміших українців, що плекав українську ідентичність. Книжка адресована широкому колу зацікавлених читачів, які хочуть відкрити для себе «живого» Франка, зі своїми захопленнями, звичками та особливостями.

Як пише сам автор книжки, «ця книжечка — спроба дати дуже прості, дуже короткі і дуже конкретні відповіді на дуже складні й іноді навіть суперечливі питання» [7, с. 15]. Відповіді, як бачимо, справді дуже короткі, бо книжка складається аж з 12 розділів, що розташувалися на всього-на-всього 175 сторінках. Тут йдеться і про непростий життєвий шлях, і родинні стосунки, і творчість, і науку, і філософію, і доробок, і захоплення — усе, чим жив і горів Франко протягом неповних 60-ти років. Очевидно, що обраний формат видання не посягає на вичерпність, проте головна ідея книжки — не розповісти все, що відомо про Івана Франка, а лиш зацікавити до подальшого, більш глибокого пізнання. Для цього наступного етапу вже можна обрати інше, найновіше видання Богдана Тихолоза, його, так би мовити, підсумок 25-річного франкознавства — «Франко як текст», яке містить уже 1000 сторінок! Книжка також вийшла у серії «Бібліотека Дому Франка».

Книжка належить до жанру нонфікшен для малопідготовленого читача, тож не дивно, що видання рясніє гумором, має короткі розділи та ілюстрації. На світлинах зображені і тогочасні документи, і Франкові друзі та сучасники, і предмети побуту, і сам Франко, і багато такого, що може розважити, доповнити та зацікавити. Зважаючи на те, що автор книжки франкознавець Богдан Тихолоз, а видання вийшло в серії національного літературно-меморіального музею Івана Франка, вважаємо, що ця книжка може слугувати надійним джерелом біографічних фактів про великого Франка.

Наступним виданням розглянемо каталог унікальної фондової виставки, яка експонувалась у Домі Франка в 2021 році. Йдеться про проєкт «**Franko made in U.S.S.R.**», у межах якого презентували зразки мистецької франкіани радянського періоду з фондової колекції Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка. На виставці експонувалися твори живопису, графіки, скульптури, що транслювали штучно сконструйований образ Франка як радянського героя-революонера, який був вигідний як для радянської влади.

Цінність цього видання не лише в демонстрації мистецьких об'єктів, що зберігаються у фондах і що були представлені на виставці, а й у чіткій періодизації різних етапів життя Івана Франка і стадій соціалізації/десоціалізації постаті великого письменника. «Згідно з теорією американського дослідника Джозефа Кемпбела, мітологічний шлях будь-якого героя можна поділити на три етапи: 1. Вихід (поява); 2. Ініціація; 3. Повернення» [12, с. 19]. За цією ж схемою висвітлено й образ Івана Франка — на однойменній виставці та в цьому виданні — не як живої людини, а як інструмент поширення радянської ідеології серед українців. Так, у першому розділі книжки (Вихід (поява) героя) ми знайомимося з маленьким Іваном у кузні його батька, де він уже з самого малку вбирив «вогняний запал» і готувався до боротьби за «народне добро» [12, с. 25]. Звісно, висвітлюється й тема соціалізму, захоплення яким абсолютизується радянською владою. Є тут і приклад жорсткої цензури, яку радянська влада застосовувала для уникнення «небезпечних» проукраїнських пасажів. Наприклад, для ілюстрації Олени Кульчицької до вірша «Великі роковини» обрали кілька рядків, які мають яскравий революційний характер, і прибрали те, що стосується регілійних поглядів та боротьби за незалежну Україну.

У другому розділі (Ініціація) йдеться про суди, арешти, габілітацію — усе, що змусило Івана Франка переглянути свої погляди і змінити

курс життя назавжди. «Проповідуючи соціалізм», Франко стає культурним героєм, до якого прислухаються і якому вірять. Погодьтеся, кращого претендента на цю роль годі й шукати. Тут знайдемо роботи Петра Сахра, Ірини Соболевої, Ігоря Деркача, Антіна Монастирського та інших. До всього іншого наша увага звернена й на стосунки Франка з сучасниками — якісь взаємини широко висвітлювалися, наприклад, з Михайлом Коцюбинським і Лесею Українкою, а якісь навпаки — замовчувалися (тут варто згадати Михайла Грушевського та Андрея Шептицького). «Кульмінаційною точкою радянського висвітлення образу Івана Франка є його страждання в останні роки життя, а головне — відмова від сповіді» [12, с. 110]. Саме цю подію активно мітологізують та акцентують як головне випробування поета, яке він витримав з гідністю. Слід зауважити, що цей міф виявився настільки живучим, що й досі наукові працівники музею Івана Франка проявляють чудеса толерантної комунікації, щоб розвіяти всі плітки навколо письменника.

Останній розділ, який має назву «Повернення героя», ілюструє прихід радянської влади на західноукраїнські землі та усупільнення Івана Франка як місцевого «культурного героя». Картини цього періоду чудово втілюють поняття «соціалістичного реалізму», де реалізм зображуваної сцени не має відповідати історичній правді. Зображення ілюструють процес українізації та пропагують ідеї колективізації на Радянській Україні. Поворотним моментом у прагненні пізнати справжнього Івана Франка став 1986 рік, коли до влади прийшов Михайло Горбачов і з'явилась можливість говорити на табуйовані теми. Починають з'являтися книжки та мистецькі твори, в яких Франко постає «живим чоловіком», наділеним особистими рисами, а не кам'яним «бовваном». У цьому контексті можемо назвати роботи таких художників, як Володимир Лобода, Любомир Медвідь, Роман Безпалків, Дмитро Стецько, Василь Касіян та інші.

Серед недоліків книжки можна назвати досить великий, альбомний формат та велику вагу, що ускладнює транспортування і комфортне читання/гортання каталогу. Проте варто зауважити, що саме завдяки такому формату і використанню крейдованого паперу мистецькі твори у виданні демонструються у високій якості. Каталог адресується в першу чергу митцям і мистецтвознавцям, але також й широкому колу читачів, хто цікавиться життям Івана Франка і/або мистецтвом. Це видання важко назвати біографічним, бо основним контентом

тут є мистецькі роботи, а текст слугує своєрідним навігатором для тих, хто шукає відповіді на питання, пов'язані з процесом радянської образотворчості.

Третім і останнім виданням розглянемо оригінальний путівник «**Франкомандри+**» у серії «Бібліотека Дому Франка», що розповідає про одну з маловідомих граней особистості Франка — мандрівника, краєзнавця, спортсмена, тревел-блогера та, головне, організатора туризму. Книжка користується шаленою популярністю, адже вона щедро наповнена цікавими фактами з туристичного досвіду українського письменника, адресована широкому колу читачів та призначена для вибіркового читання під час подорожей.

Наукові працівники Музею, прагнучи розповісти назагал про Франка-мандрівника, заручились підтримкою Українського культурного фонду і помандрували Франковими шляхами. Команда Дому Франка запропонувала до наслідування такі туристичні маршрути: чотири території України (Львів, Бойківщина, Гуцульщина) і один міжнародний (Польща, Чехія, Австрія, Угорщина, Хорватія, Італія тощо). Результатами експедиції стало не лише видання путівника «Франкомандри», а й відеоблог на офіційному YouTube-каналі Дому Франка — «Франко НЕ вдома. На(в)чай з класиком», який можна переглядати й досі.

Путівник складається з п'яти розділів — згідно з кількістю розроблених маршрутів. Перший розділ видання пропонує пішохідну прогулянку Львовом із зупинкою на 23 локаціях міста. Тут і власний будинок Івана Франка, і тюрма, де відбував термін ув'язнення письменник, і єдина збережена каварня, що пам'ятає візити поета тощо. Одним із найцікавіших епізодів цього розділу є розвінчування міфу про авторство цитати на муралі біля Стрийського ринку, яке приписується Андрею Шептицькому. Насправді ж це вираз Івана Франка з «Відкритого листа до галицької української молоді»: «[...] виявляти ту любов не потоками шумних фраз, а тихою невтомною працею» [11, с. 33].

Далі мандрівний шлях науковців попрямував до місць дитинства і юності Івана Франка — Нагуєвичі, Дрогобич, Ясениця-Сільна (звідки походить мати Івана — Марія Кульчицька), Борислав, Тустань та інших. Цей маршрут частково відтворює українсько-руську студентську мандрівку 1884 року, якою керував Іван Франко і ювілей якої святкуватимемо цього року. Крім соковитих описів природи і урбаністики, знаходимо в путівнику рясно вміщені цитати із Франкових листів і творів, зокрема «Спомини з моїх

гімназійних років» (1912), «Гірчичне зерно» (1903), «На дні» (1880), «В дорогу!» (1884), «У столярні» (1902), «У кузні» (1902) тощо. Із цікавих моментів цього розділу можна виокремити уривок із Франкового твору «У столярні», про те, як він вправлявся у малярстві і спав у скринях та навіть домовинах: «Бували й такі часи, що мені доводилося спати в свіжих домовинах, коли в столярні їх роблено більше, а задля браку місця їх не було де класти, як тільки на моїм тапчані: тоді домовину клали на тапчан, а мені стелили в ній, і я спав преспокійно, антиципуючи вічний сон її властивого хазяїна» [11, с. 59].

Наступний маршрут — також мальовничою Бойківщиною, але в іншому керунку. Починаючи зі Самбора, минаючи Лаврів, Мшанець, Ясеницю-Замкову, Розлуч, доходимо до Турки — столиці бойківського краю. У цих містах Іван Франко вправлявся в ораторському мистецтві, оголошуючи політичні промови, презентуючи поему «Мойсей» та досліджуючи антропологічні особливості українців. Далі мандруємо з Франком до Гуцульщини — благодатного краю неймовірної краси і спокою, який манив багатьох охочих і відпочити, і оздоровитися, і надихнутися на творчість. Разом із Уляною Кравченко письменник бував у Бібрці, Івано-Франківськ вперше проминув заарештованим у кайдани, у Коломиї також був ув'язнений, а ще читав свого «Мойсея». Пізніше саме в Коломиї жив і викладав наймолодший син Івана Франка Петро.

Неможливо оминати увагою серце Гуцульщини — мальовничу Криворівню, до якої Іван Франко з родиною мандрував щоліта. Саме тут, серед неймовірних краєвидів, він зустрічався з друзями, ходив по гриби, ловив рибу, піднімався в гори і, звісно, працював, бо це місце покликане надихати на всі види діяльності. Далі «Франкова стежка» веде мандрівників через Буркут, куди Франко прямував зокрема для зустрічей з Лесею Українкою. А от у наступному містечку Калуші в 1896 році була вперше поставлена комедія Івана Франка «Майстер Чирняк».

В останньому розділі видання розповідається про закордонні мандри Івана Франка, який часто виїздив за межі сучасної України, кожного разу маючи різні цілі подорожей. У Перемишлі, наприклад, провадив публічні виступи та політичні агітації; з Краковом пов'язані наукові зацікавлення, і тут же був обраний членом Антропологічної комісії Академії наук. У Празі та Відні бував найчастіше, де захоплювався бурхливим розвитком чеського національного руху — про це можна почитати у Франковому

творі «З гостювання у Празі» (1895). Саме у Відні письменник стає доктором філософії Віденського університету, але розбудові омріяної кар'єри це не посприяло. Разом із Грушевським Іван Франко подорожував у Рим, Флоренцію та Венецію — щоб відпочити, побачити світ, набратися нових сил для подальшої праці та... надихнутися на написання своєї найвідомішої філософської поеми «Мойсей». А от у Хорватію, а саме містечка Ліпик і Ловран, поет їздив лікуватися, хоч це не надто покращувало його стан здоров'я.

Путівник має кілька суттєвих переваг, що відрізняє його від інших книжок цього виду видань. По-перше, стиль тексту, який призначений для широкого кола читачів: він цілісний, чітко структурований, насичений жартами і цікавою інформацією. «Ясениця-Замкова має стільки спільного із замком, скільки морська свинка з морем» [11, с. 124]; «У близьких лісах водяться дикі звірі, зокрема ведмеді. А ви думали, що лише ви малину полюбляєте?» [11, с. 132] — кілька прикладів, які підтверджують відповідність тексту цільовій аудиторії. Крім того кожен розділ путівника має практичні поради щодо туристичних пам'яток, які слід відвідати, місцеві страви, що слід скуштувати, та особливі сувеніри, які варто привезти з собою додому. Слід зауважити, що усі тексти до п'яти розділів писали різні наукові працівники Музею, тож робота редактора полягала не лише у покращенні кожного з них, а й у їхньому зведенні до «спільного знаменника» — і це вдалося цілком успішно, на нашу думку.

По-друге, велика кількість якісних світлин, зроблених різними авторами, музейними працівниками зокрема, щедро доповнюють та вдало ілюструють основний текст. Тут і фотокопії меморіальних документів, і фотографії Франків та їхніх друзів, і світлини міст, містечок, пейзажів гір тощо. Велике значення також мають короткі біографічні довідки про Франкових сучасників, які згадуються в тексті. Тут і такі широко відомі постаті, як митрополит Андрей Шептицький, Соломія Крушельницька, Михайло Грушевський, Іван Труш, так і менш знані, але не менш важливі особистості в житті Івана Франка: отець Іван-Юліан Німилович, один з улюблених вчителів майбутнього поета, Іван Верхратський, що захопив Франка мандрівками, Бруно Шульц, одна з перших українських феміністок Наталія Кобринська та інші. Такі біографічні вставки, по-перше, дозволяють більше дізнатися цікавих фактів про коло спілкування Івана Франка, по-друге, дізнатися, хто мав вплив на його філософію життя, творчість,

політику, науку тощо, а також яким колегою, приятелем, другом він був.

Недоліком же видання можна назвати не надто вдале поліграфічне втілення, адже термін «життя» склеєної книжки в м'якій обкладинці надто обмежений. До того ж путівник має крейдований папір, через що досить багато важить, що також не сприяє зручному користуванню, наприклад, в мандрівках. Але це радше дрібні зауваги, які аж ніяк не применшують цінність самого путівника.

Висновки. Отже, у статті було детально розглянуто три видання із серії «Бібліотека Дому Франка» Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка: біографічний нонфікшен «Доктор Ф. Маленька книжка про великого Франка» Богдана Тихолоза, каталог виставки «Franko made in U.S.S.R.» та колективний путівник «Франкомандри+». Ми проаналізували їхню структуру, змістове наповнення, поліграфічне втілення, окреслили переваги й недоліки. Основна увага при аналізі книжок була зосереджена на особливостях висвітлення біографічних відомостей про Івана Франка для різних цільових аудиторій та інструменти, які для цього застосовувалися.

Унікальність цієї видавничої серії полягає в тому, що всі видання готуються до друку науковими працівниками Дому Франка: проведення досліджень, написання текстів, підбір фотоматеріалів, фотографування, редактування, верстання, створення обкладинок — кожен працівник опікується своєю ділянкою. Крім проаналізованих у статті видань, серія має наукові монографії, дитячі видання, науковий вісник тощо. Серія «Бібліотека Дому Франка» активно поповнюється новими книжками попри всі складності підготовки і фінансові обмеження. Досліджувати постаті відомих українців не штука: штука — цікаво про них розповісти і поширювати серед масової аудиторії. А з цим команда Дому Франка цілком дає собі раду!

Список використаної літератури

1. Белофастова Т. Музей у системі сучасних комунікацій. *Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2010. № 1. С. 36–38.
2. Вебпортал Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка. URL: <https://dimfranka.lviv.ua/publications> (дата звернення: 16.05.2024).
3. Котлер Н., Котлер Ф., Котлер В. Музейний маркетинг і стратегія: формування місії, залучення публіки, збільшення доходів і ресурсів : пер. з англ. Т. Олійник, Т. Пирогова, С. Рябчук, Р. Свято. Київ : ВД «Стилос», 2010. 528 с.

4. Любовець Н. І. Біографічні серії в контексті розвитку української біографічної традиції. *Українська біографістика*. 2008. Вип. 4. С. 267–282. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2008_4_21 (дата звернення: 16.05.2024).

5. Маньковська Р. Музеї України в інформаційному просторі : досвід та перспективи. *Історія України. Мало-відомі імена, події, факти*. 2015. Вип. 11. С. 214–221.

6. Міхно О. П. Видавничі проекти як складова іміджевої політики Педагогічного музею України. Музей як візуальний текст культури. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (5–6 вересня 2017 р.) Черкаси: [видавець Чабаненко Ю.А.], 2017. С. 53–56. URL: <http://surl.li/tcpku> (дата звернення: 16.05.2024)

7. Тихолоз Б. Доктор Ф. Маленька книжка про великого Франка : [Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка], 2021. 176 с., іл. (Серія «Бібліотека Дому Франка». Вип. 14.)

8. Чергик Н. Музейні видання як аргумент проти військових злочинів. Гуманітарний корпус: збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, історії, психології та педагогіки Київ: ТОВ «НВП Інтерсервіс», 2022. № 45 С. 57–59. URL: https://drive.google.com/file/d/1Put0MV9CQ39WilNm47xlvkOue1r9ZH3_/view (дата звернення: 16.05.2024).

9. Чергик Н. Музейні видання як біографічне джерело: мемуари, епістолярії / Музей — платформа суспільного діалогу: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції Львівського історичного музею, Львів, 6 лист. 2020 р. / Львівський історичний музей; упоряд. І. Полянська. Львів; Дрогобич: Коло, 2020. с. 377–385.

10. Чергик Н. Музейні видання як джерело досліджень у площині біографістики. *Insula*. 2020. №1. С. 1–19.

11. Франкомандри+. Путівник / Ідея, упоряд., вступ. слово: Б. Тихолоз; тексти: І. Медвідь (контент-редактор, рерайтер) та ін.; дизайн В. Мартинюк / Львів: [Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка], 2021. 224 с. (Серія «Бібліотека Дому Франка». Вип. 11.)

12. Franko made in the U.S.S.R. Мистецька виставка з фондів Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка. Каталог / упоряд. М. Кобрин (куратор виставки); відпов. ред. Б. Тихолоз; худ. ред. Андрій Кісь; ГО «Асоціація Музеїв Івана Франка». Львів: [Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка], 2021. 192 с., іл. (Серія «Бібліотека Дому Франка». Вип. 15. Спеціальний випуск Наукового вісника музею Івана Франка.)

References

1. Belofastova, T. (2010). Muzei u systemi suchasnykh komunikatsii [Museum in the system of modern communications]. *Visnyk derzhavnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 1, 36–38.

2. Web portal of the Ivan Franko National Literary and Memorial Museum in Lviv. (n.d.). Retrieved May 16, 2024, from <https://dimfranka.lviv.ua/publications>

3. Kotler, N. (2010). *Muzeinyi marketynh i stratehiia: formuvannia misii, zaluchennia publiky, zbilshennia dokhodiv i resursiv* [Museum marketing and strategy: Forming a mission, attracting the public, increasing revenues and resources]. Kyiv: Stylos.

4. Liubovets, N. (2008). Biohrafichni serii v konteksti rozvytku ukrainskoi biohrafichnoi tradytsii [Biographical series in the context of the development of the Ukrainian biographical tradition]. *Ukrainska biohrafistyka*, 4, 267–282. Retrieved May 16, 2024, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2008_4_21

5. Mankovska, R. (2015). Muzei Ukrainy v informatsiinomu prostori: dosvid ta perspektyvy [Museums of Ukraine in the information space: Experience and prospects]. *Istoriia Ukrainy. Malovidomi imena, podii, fakty*, 11, 214–221. Retrieved May 16, 2024, from <http://surl.li/tcpku>

6. Mikhno, O. (2017). Vydavnychi proekty yak skladova imidzhevoi polityky Pedahohichnoho muzeiu Ukrainy. Muzei yak vizualnyi tekst kultury [Publishing projects as a component of the image policy of the Pedagogical Museum of Ukraine. Museum as a visual text of culture]. *Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, 53–56. Cherkasy: Chabanenko Y.A.

7. Tykholoz, B. (2021). *Doktor F. Malenka knyzhka pro velykoho Franka* [Dr. F. A little book about the great Franko]. Lviv: Lviv National Ivan Franko Literary and Memorial Museum.

8. Cherhik, N. (2020). Muzeini vydannia yak biohrafichne dzherelo: memuary, epistolarii [Museum publications as a biographical source: Memoirs, epistolaries]. *Muzei — platforma suspilnoho dialohu: materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii Lvivskoho istorychnoho muzeiu*, 377–385. Lviv; Drohobych: Kolo. Retrieved May 16, 2024, from https://drive.google.com/file/d/1Put0MV9CQ39WiiNm47xlvkOue1r9ZH3_/view

9. Cherhik, N. (2020). Muzeini vydannia yak dzherelo doslidzhen u ploshchyni biohrafistyky [Museum publications as a source of research in the field of biography]. *Insula*, 1, 1–19.

10. Tykholoz, B. (Ed.). (2021). *Frankomandry+. Putivnyk* [Guide]. Lviv: Lviv National Ivan Franko Literary and Memorial Museum.

11. Kobryn, M. (2021). *Franko made in the U.S.S.R. Mystetska vystavka z fondiv Lvivskoho natsionalnoho literaturno-memorialnoho muzeiu Ivana Franka. Kataloh* [Art exhibition from the collections of the Ivan Franko National Literary and Memorial Museum in Lviv. Catalog]. Lviv: Lviv National Ivan Franko Literary and Memorial Museum.

Надіслано до редакції 16.05.2024 р.